

Vänstern i Tierp

FÖR RÄTTVISA OCH SOLIDARITET | OKTOBER 2021

”Om regeringens budget på allvar ökar jämlikheten i samhället kan vi rösta för den, något annat kan vi och våra väljare inte acceptera.”

Vi tar ansvar för jämlikheten

Tillsammans gjorde vi det som verkade omöjligt, vi bröt trenden med marknadstänk och vinstjakt. Nu bygger vi ett jämlikare Sverige.

SID 3

Dags att vända trenden!

Efter sommarens seger för tre miljoner hyresgäster då Vänsterpartiet stoppade marknadshyrorna, väntar en het politisk höst.

Striden handlar om vilket vägval Sverige ska ta. För oss är valet enkelt. Det är dags för en ekonomisk politik som ökar jämlikheten. En ekonomisk politik som gör nödvändiga investeringar i våra skolor, sjukhus och äldreboenden. Som förbättrar för alla välfärdens hjältar. De som bär upp och gör det möjligt för Sverige att fungera också under en pandemi. Först fick de applåder – nu är det dags att betala med fler kollegor, högre löner och bättre arbetsmiljö.

Ska vår välfärd fungera måste markadstänket och vinstjakten sparkas ut. Vi behöver ett Sverige som fungerar. Ett Sverige med solidaritet och rättvisa – istället för vinstjakt och girighet.

FOTO: AGNES STUBER

Omtanke om grannarna

Att införa huskurage i Tierpsbyggen kan hjälpa våldsutsatta kvinnor

SID 6

Strategi mot ensamhet

Två av tio kvinnor över 70 i Uppsala län känner sig ensamma. En strategi mot ensamhet skulle förbättra hälsan.

SID 6

Folkomrösta

Det är dags att folkomrösta om vinster i välfärden. Vi kan inte låta riskkapitalisterna plundra vår välfärd på miljardbelopp. Daniel Suhonen har lösningen: det är dags för en folkomröstning om vinster i välfärden.

SID 7

[vansterpartiet.se/
blimedlem](https://vansterpartiet.se/blimedlem)

Kortare arbets- tid i vården

Vi är många som uppskattar de inom vård och omsorg som jobbat hårt i pandemin. Varför inte låta dem prova idén om arbetstidsförkortning? Personalen ska både klara av ett helt yrkesliv och ha en meningsfull pension.

Vilken kommunal fråga är viktig för dig i valet 2022?

Lisa Piatos, Mehedeby

– Att skapa eller värna om träffpunkter för invånarna där de kan träffas, vara aktiva och skapa sociala nätverk. Detta då många känner sig ensamma och isolerade. Via träffpunkten kan det till exempel startas en odlingskurs.

Foto: Ann-Kristin Hilli

Ove Hamberg, Månkarbo

– Omsorgen är viktig för oss i Tierps kommun! Från vaggan till gravan. Omsorgen, skolan och sjukvården skall inte vara privat. Den skall bekostas av det allmänna och inte generera vinster.

Foto: Ann-Kristin Hilli

Ylva Skiöld, Tierp

– Direkt tänker man barnen, skolan, de unga – men klimatkrisen kommer vi inte förbi. Den är akut. Det behövs radikala åtgärder på alla håll. Nu, i elfte timmen! Stopp för kalhyggen, en dämpad vägtrafik och mer varierad växtlighet.

Foto: Ylva Skiöld

Jenny Normark Momquist, Ullfors bruk

– Alla barns rätt till en likvärdig skola. Bort med betyg och bedömningar i för tidig ålder för att minska elevernas stress och lärarnas administrativa börda. Att företag kan ta ut vinst på skola, vård och omsorg kan jag inte acceptera.

LEDARE

Vi tog ställning för Tierps hyresgäster

34 procent. Så mycket förväntas hyrorna stiga i Uppsala om Sverige inför marknadshyror. Det innebär att en lägenhet som idag har en månadshyra på 6 000 kronor skulle kosta över 8 000 kronor. Boende i eftertraktade områden kan vänta sig ännu dyrare hyror. Det visar en rapport som Hyresgästföreningen låtit ta fram där man undersökt hur marknadshyror slår mot en rad orter.

Exakt hur Tierp skulle påverkas framgår inte i rapporten. Men självklart påverkar det även oss som bor på pendlingsavstånd till större städer. Troligen skulle vi få hyreshöjningar strax under dem i Uppsala. För många ensamstående föräldrar, studenter och andra med små ekonomiska marginaler vore det ett slag i magen.

Många skulle få kämpa för att få ekonomin att gå ihop. En del skulle tvingas flytta och bli hänvisade till andrahandsboenden, trångboddhet och osäkra bostadslösningar.

Men marknadshyror förändrar också samhället. Tierps kommun skulle bli mer segregerad då människor med låga inkomster tvingas bort från mer attraktiva områden. Unga vuxna som inte har rika föräldrar tvingas bo kvar hemma allt längre. Fler kvinnor blir kvar i våldsamma relationer när det inte finns lägenheter med rimliga hyror att flytta till.

Det är oacceptabelt. Därför har Vänsterpartiet alltid varit tydligt med att vi kommer att bekämpa marknadshyror.

I debatten sägs ibland att marknadshyror bara skulle gälla nybyggda lägenheter och därför inte

drabba så många. Det är inte sant. Dels planeras just nu nya hyresrätter på flera håll i länet och ännu fler skulle behövas för att möta bostadsbristen. Då måste vanliga människor kunna ha råd med dem. Dels är marknadshyra i nyproduktion ett första steg till att införa marknadshyror överallt. Länder som gjort det har inom några år haft marknadshyror över hela hyresmarknaden. När man väl öppnat en dammlucka är det svårt att bara släppa ut lite vatten.

Jag är stolt över att tillhöra ett parti som tar ställning för tre miljoner hyresgäster. Här i tidningen kan du läsa mer om hur marknadssamhället påverkar exempelvis vård, bostad och skola.

"När man väl öppnat en dammlucka är det svårt att bara släppa ut lite vatten."

Ann-Kristin Hilli

Ordförande för Vänsterpartiet i Tierp

Inga pampar i Vänsterpartiet!

Många politiker har löner som de flesta bara kan drömma om. Vänsterpartiet vill sänka högavlönade politikernas arvoden. När andra partier vägrar och hellre skor sig själva går Vänsterpartiet före och infört partiskatt. Heltidspolitiker, som riksdagsledamöter, tjänar minst **69 900 kr i månaden**.

Mer än dubbelt så mycket som medelinkomsten i Sverige. Våra politiker, också partiledaren Nooshi Dadgostar, och alla andra vänsterpartister med heltidsuppdrag får ut **29 800 kr i månaden** efter dragen partiskatt. Fortfarande en bra lön men långt ifrån fantasisummorna!

Vänsterpartiet stoppade marknadshyrorna

Vi håller det vi lovar!

I början av sommaren tog Vänsterpartiet strid om marknadshyrorna – och vann. Hyresgästernas trygghet är säkrad och högern misslyckades med att bilda regering. Vad har vi lärt oss?

Nooshi Dadgostar, varför var det så viktigt att stoppa marknadshyrorna?

– Att införa marknadshyror hade rivit upp den svenska modellen med förhandlingar mellan jämstarka parter och lett till enorma hyreshöjningar för tre miljoner svenskar. Svenska folket var också tydligt mot reformen. Hyror som höjs med 50 procent innebär stora ekonomiska svårigheter för nästan alla som bor i en hyresrätt.

30 år har politiker fattat beslut om att privatisera, minska resurserna och införa marknadslösningar i välfärden. Det har lett till en enormt snabb ökning av ojämlikheten. När Vänsterpartiet stoppade marknadshyrorna utgjorde det en vändpunkt för den här utvecklingen. Vi visade väljarna, och våra politiska motståndare, att vi står vid vårt ord. Vi lovade att stoppa marknadshyrorna och vi höll vad vi lovade.

Vad har du och partiet lärt er av sommarens politiska vinst?

– Vi vet nu att svenska folket har tröttnat på eviga privatiseringar, på att välfärden urholkas och att vinster går före människors trygghet. Folk längtar efter någon som ställer sig upp och säger stopp, som får saker gjorda istället för att bara lova förbättringar som aldrig kommer. Vi kommer inte acceptera att man för högerpolitik på vårt mandat, våra väljare måste respekteras.

Jag kommer inte glömma att vi vann denna seger tillsammans med Hyresgästföreningen. Tillsammans med dem gjorde vi något som verkade omöjligt, vi bröt trenden med marknadstänk och vinstjakt. Vi kommer aldrig mer agera passivt stöd utan kommer själva ta ansvar, ingen annan gör ju det. Vi är

framtidens parti, ett större och starkare parti än på länge. Vår röst kommer höras tydligare i politiken framöver.

Vad blir nästa steg för Vänsterpartiet?

– Nästa steg blir att driva igenom en budget som minskar samhällsklyftorna och gör livet bättre för vanliga löntagare. Vi samarbetar gärna med andra partier men inte till vilket pris som helst. Om regeringens budget på allvar ökar jämlikheten i samhället kan vi rösta för den, något annat kan vi och våra väljare inte acceptera. Vi tror inte längre att Socialdemokraterna är en allierad att räkna med. Vi vet att om vi ska kunna bygga ett starkt samhälle som tar hand om medborgarna och som tar ansvar för de stora samhällsproblemen, då måste politiken ta tillbaka kontrollen från marknaden. Vi är beredda att ta på oss det ansvaret och söka mandat för att leda Sverige i den riktningen.

”Folk längtar efter någon som ställer sig upp och säger stopp, som får saker gjorda istället för att bara lova förbättringar som aldrig kommer.”

Text: Martin Thåström

KRÖNIKA

Vi ska avskaffa marknadsskolan

Idén om ett jämlikt utbildningssystem är en del av kampen för demokratin. En kamp som gör kunskap och bildning till en rättighet. Marknadsexperimentet med våra skolor har lett utvecklingen åt fel håll. Det som påstods hjälpa landsbygden och skulle bestå av eldsjälar och kooperativägda skolor blev istället en mångmiljardaffär för stora företagskoncerner och riskkapitalbolag.

Vi fick ökad segregation och mindre likvärdighet istället för större mångfald. Elever började kallas ”kunder” och en rad politiker som själva drev igenom friskolereformen har sedan 90-talet själva börjat arbeta för friskolelobbyen eller startat egna skolkoncerner.

Det slog mig när jag läste riksdagens protokoll från 1991-1993 hur lite skoldebatten förändrats. Högern gjorde allt för att hjälpa kapitalet att slå klorna i svensk skola, precis som de gör idag. Socialdemokratin sa en sak men gjorde en annan i praktiken, precis som idag. Där stod Vänsterpartiet som enda parti och sa det vi alla vet: privatiseringarna leder till mindre likvärdighet och mer segregation. Marknadslogiken får negativa konsekvenser för skolan. Vi kan inte låta finansieringen till friskolor vara lika hög som för offentliga skolor.

Efter tre decennier av världens mest extrema skolprivatiseringar, då till och med Chile avskaffat sin motsvarighet till marknadsskolan, införd av diktatorn Pinochet, är Sverige världens enda land som tillåter offentligt finansierade skolföretag att göra obegränsade vinster. Det är dags att vi sätter stopp för vansinnet. Det är nog med glädjebetyg, det är nog med banker från Luxemburg som äger svenska skolor, det är nog med en marknadslogik som segregerar barn utifrån klass.

Medan en rad moderater och socialdemokrater själva tillhör friskolelobbyen så har vi forskare, lärare, rektorer och inte minst en stor majoritet av befolkningen bakom oss i att marknadsexperimentet inte hör hemma i skolan och måste avskaffas snarast. Nu ser vi till att det blir verklighet!

Daniel Riazat
Skolpolitisk talesperson
Vänsterpartiet

Nu räcker det!

När du går till vårdcentralen ska du vara trygg med att bemötas utifrån dina behov, inte utifrån hur lönsam du är. Behandlingen ska ges för att du ska bli frisk, inte för att skapa vinst.

När våra barn går till skolan ska dom mötas som elever, inte som kunder eller vinstmöjligheter.

När ägare plockar ut vinster samtidigt som förskolebarn får sämre mat visar det vad "vinster i välfärden" handlar om. Där vinsttänkande styr påverkas våra relationer till varandra. Välfärden ska vara en fristad från sådant.

Texter: Per Längby

Lyssna på oss i vården!

- När pandemin bröt ut ökade dödligheten på landets äldreboenden. Strax kom pliktskyldiga löften om satsningar på äldreomsorgen.
  - Men politikerna verkar inte ha den blekaste aning om vad vi möter dagligen.

Det säger Mia Christensson, undersköterska från Skurup i södra Skåne, och en av de många undertecknarna av undersköterskeupproret från 2019. Pandemins konsekvenser för de särskilda boendena gav ytterligare argument för deras krav. Men i takt med att smittspridningen och överdödligheten minskat riskerar Sveriges största yrkesgrupp att än en gång glömmas bort.

– Just nu vill många politiker helst tala om brott och straff – inte om privatisering och vinstintressen i välfärden, fortsätter Mia Christensson. Vi måste ändra på det!

Nattpatrull

Hon arbetar i nattpatrullen i Svedala, en kommun med knappt 23 000 invånare mellan Skurup och Malmö.

– Vi jobbar i en anorektisk organisation där vi ständigt får slå knut på oss själva för att hinna med. Dessutom är de flesta av oss kvinnor som är fullmarinerade i dåligt samvete.

Komma ihåg födelsedagar, sköta familjen, pyssla om svärmor...

– Vi undersköterskor är historielösa, menar Mia Christensson. Jämför med Byggnads och Metall!

Mia Christensson, undersköterska i Skurup

Bra studiecirklar

Det är dags, säger hon, för den fackliga organisationen att ändra på det.

– Vi kan inte överlåta åt någon annan att företräda oss. Kommunal har bra studiecirklar, men få går på dem. Vi måste utbilda oss själva för att kunna påverka. Och vi måste ta plats där beslut tas.

Covid 19 satte äldreomsorgen i blyxtbelysning och öppnade ögonen för många. Självt har Mia Christensson valt att engagera sig i Vänsterpartiet.

– På många mindre orter, som i Skurup, blir vi enormt motarbetade av alla, från närmsta chefen till den högste. Vi måste synas, och inte gå på allt röstfiske och fjäsk.

En sjukvård riggad för de välmående

- Ju kortare besök, desto större intäkter. Men de flesta patienter som söker ST-läkaren Roya Hakimnia på vårdcentralen i Rinkeby behöver hjälp med mer än en sjukdom.

– Systemet är riggat för vårdcentraler med patienter som är mer välmående än mina, säger hon.

Det fria vårdvalet har drivits allra längst i Stockholm, men principen är densamma i hela landet; för vårdboleggen innebär den att de listar de friskaste patienterna. I huvudstaden håller dessa till i innerstaden.

– B-laget finns i de invandratäta förorterna, säger Roya Hakimnia.

– Ute hos mig finns inte en enda privat husläkare, inne i city supermånga.

Stjäl tid

Med vårdvalet följer dessutom ett ersättningssystem som premierar antalet listade patienter, korta besök och mängden diagnoser.

– Men mina patienter är i högre grad än andra drabbade av livsstilssjukdomar som KOL och diabetes, berättar Roya Hakimnia. Sättet att mäta stjäl tid från patienten.

Roya Hakimnia, ST-läkare i Rinkeby

"... mina patienter är i högre grad än andra drabbade av livsstilssjukdomar som KOL och diabetes, berättar Roya Hakimnia. Sättet att mäta stjäl tid från patienten."

Hellre än återkommande femtonminutersbesök vill hon få tid för rejäla utredningar i en sjukvård som sätter tilltro till professionen. Inte som nu, säger hon, när det lönar sig bäst för vårdcentralen om patienten kommer tre gånger i stället för en eller där det är upp till patienten att ställa krav medan sjukvården drunknar i dokumentation.

– Det kanske funkar för patienten i innerstaden, men det gynnar inte mina patienter, säger hon.

Rätt till husläkare

De anställda i den offentliga, icke vinststyrda sjukvården får en orimlig arbetsbörda när den privata väljer bort de områden där behoven är störst, menar hon.

– Vi kan inte låta marknaden avgöra.

– Dra tillbaks vårdvalen och inför en demokratisk styrning där varje individ har rätt till egen husläkare – inte för att byta emellan utan att faktiskt ha!

Marknadsskolan allt mer ifrågasatt

”Aktiebolags viktigaste uppgift är att ge vinst, och tvingas därför begränsa antalet svagpresterande individer.”

● **Det började så nått med löften om ett mer varierat och rikare pedagogiskt utbud. Så tog aktiebolagen över. Sedan dessa har de svenska skolresultaten stört dykt, och allt fler börjar ifrågasätta marknadsskolan.**

– Men då det började var vi inte tillräckligt vakna, säger Sten Svensson, tidigare chefredaktör för Lärarnas tidning.

I dag är han verksam i *Nätverket för en likvärdig skola* och en av många som visat att skolpengen och det fria skolvalet styr resurserna till medelklassen, på bekostnad av familjer med sämre förutsättningar.

– Det kanske tilltalar den som har resurser och kunskaper att kunna välja telefonbolag, skola och hela köret. Och det är ju de väljarna som partierna slagits om, påpekar Sten Svensson.

Grundskolan

Den svenska, sammanhållna grundskolan genomfördes på sin tid i relativt stor politisk enighet. I slutet av 80-talet hade pendeln svängt. Dåvarande folkpartiet gick ihop med moderaterna med ”Ny start för Sverige”. Denna nystart handlade om valfrihet, men också, skrev man, att

”öppna för nyföretagande inom ett brett område”.

För arbetsköparna i nuvarande Svenskt Näringsliv hade det varit avsikten sedan länge. Och 1991 tog regeringen Bildt beslut om att konkurrensutsätta svensk skola.

– Det skedde utan att någon utredning genomförts och i strid med de internationella erfarenheter som varnade för ökad segregation, säger Sten Svensson.

Orättvis bild

Det skedde också mot bakgrunden av en skoldebatt som beskrev en svensk skola i förfall.

– Det var en djupt orättvis bild. Den tidens internationella mätningar visar att svenska elever hävdade sig väl. I exempelvis läsförståelse tillhörde de toppskiktet.

Men det var kommunaliseringen av skolan som väckte större vrede i lärarkretsar, minns Sten Svensson, samtidigt som regeringen Perssons hårda sparbering rev djupa sår i välfärden. Och de kritiska rösterna i den socialdemokratiska riksdagsgruppen nådde aldrig den offentliga debatten.

Minskat stöd

På senare tid har stödet för marknadsskolan minskat.

– De som från början var nästan

Sten Svensson,
tidigare chefredaktör
för Lärarnas tidning

religiöst övertygade om att den skulle ge högre kvalitet har under 2000-talet inte kunnat bortse från fallande skolresultat och minskad jämlikhet, säger Sten Svensson. En del av dem skyller på pedagogiken, men den totala uppslutningen börjar luckras upp.

Tillsammans med nationalekonomen och förra moderata riksdagsledamoten Anne-Marie Pålsson med flera har han argumenterat för att få bort vinstintresset

i skolan. Och med det menas aktiebolagen.

Grundskolan, skriver de, ska enligt lag vara likvärdig. Aktiebolags viktigaste uppgift är att ge vinst, och tvingas därför begränsa antalet svagpresterande individer. Ekvationen går inte ihop.

Hotades av chockhyra efter renovering

● **Glädjen blev stor när hyresvärden meddelade att de 771 lägenheterna äntligen skulle renoveras. Den förbyttes i vrede när bolaget ville höja hyran med 65 procent.**

När kampen var slut hade de boende på Pennygången i Göteborg lyckats minska hyreshöjningen till 15-20 procent.

Pennygången ligger i Högsbo, strax sydväst om stadens centrum – ett läge som blivit alltmer attraktivt i takt med att staden växer. Här satte allmännyttiga Poseidon spaden i jorden 1959 och fyra år senare stod området klart. Sedan dess har först de privata bolagen Drott och därefter Stena köpt fastigheterna.

– Här finns en väldigt stor blandning av människor, några få som har råd med hög hyra och många andra som absolut inte har det, berättar Håkan Thörn, en av de boende.

65 procent

80 procent av dem skulle inte klara den hyreshöjning på 65 procent som Stena ville ta ut, enligt en enkät som Hyresgästföreningen genomförde.

Nu blev det inte så. Vid första stormötet mot hyreschocken kom så mycket folk att lokalen inte räckte till.

– Vi hade tidigare tagit strid för fyra skolor i området och lyckats rädda en kvar, säger Håkan Thörn. Samtidigt blev konflikten med Stena något av en ögonöppnare för Hyresgästföreningen.

I stället för att ta den traditionella rollen som

motvillig budbärare av hyreshöjningar kunde organisationen arbeta i växelverkan med aktivisterna i Nätverket Pennygångens framtid.

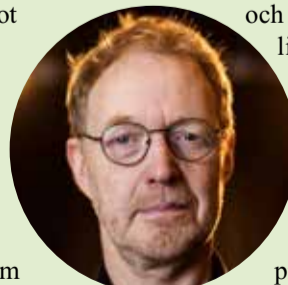
Aktionerna viktigast

– Hyresgästföreningen blev en plattform för förhandlingar, men viktigast av allt var våra aktioner, tror Håkan Thörn.

Bland dessa fanns den musikvideo som gjordes i en lokal studio och som bytte ut vissa ord i Nationalteaterns ”Stena Olsson compagne” mot den aktuella hyreskampen. Skandaliseringen bidrog till att solka ner Stenas varumärke, ledde till chefsbyte och att en mjukare motpart satte sig vid förhandlingsbordet.

– Hyreshöjningarna stannade vid 15-20 procent, men skiftet till mer välbeställda hyresgäster – gentrifieringen – fortsätter på andra sätt, påpekar Håkan Thörn.

För varje lägenhet som sägs upp sker så kallad plusrenovering. Hyran? Den är 65 procent högre.

Håkan Thörn, Nätverket
Pennygångens framtid

Bli medlem i Vänsterpartiet!

Vi är en växande rörelse som verkar för ett samhälle som präglas av medmännlighet, solidaritet och rättvisa – för alla. Kom med du också!
www.vansterpartiet.se/bli-medlem

Agnetha vill införa huskुरage i Tierp

Vad gör man om man tror att det pågår våld i en nära relation? Och hur ska man agera om man hör något som låter som en pågående misshandel? Den ideella föreningen Huskुरage har flera förslag på hur man kan göra. Den kunskapen vill Agnetha Andersson från Vänsterpartiet Tierp skall spridas i de kommunala bostadsbestånden.

– Vi motionerade i kommunfullmäktige om att Tierpsbyggen skulle sätta upp lappar om så kallat ”huskुरage” i trapphusen, berättar Agnetha Andersson. Men denna enkla och mycket billiga insats sa fullmäktige nej till.

Huskुरage är en metod för att visa omtanke och civilkुरage i husen där man bor. Det kan vara så enkelt som att man ringer på, i syfte att störa en våldsamt situation. Flera kommunala bostadsbolag, till exempel Uppsalahem och Gavlegårdarna, har redan agerat för att uppmärksamma problematiken. Men inte i Tierp.

– Jag fattar inte att det ska vara så motsträvt i Tierp, menar Agnetha Andersson. Det är väldigt synd att man inte kan göra detta enkla lilla. Argument i fullmäktige var med hänvisning till poliser och kvinnojour. Men de kommer ju inte in på en gång. Det här ska ju ske när grannen ovanför slår sin fru.

Huskुरage är också en ideell förening som verkar för att förebygga, förhindra och stoppa våld i nära relationer genom att sprida kunskap och metoder till grannar, bostadsbolag och kommuner. De har också givit ut skriften ”Huskुरage – från oro till omtanke” som delats ut i många bostadsområden runt om i landet.

I boken kan man läsa om att steg ett är att knacka på – bara så att man stör. Man behöver inte stå kvar. Är man rädd eller uppfattar att situationen eskalerar ska man ringa polisen.

– Detta är så viktigt, menar Agnetha Andersson. Och det är så enkelt att göra något för att mota våld i hemmet.

Text: Sverker Åslund

Strategi mot ensamhet ger bättre hälsa

Två av tio kvinnor i Uppsala län i åldrarna 70 år och uppåt besväras av ensamhet. För män är motsvarande siffra en av tio. Det visar en studie från 2017 bland 13 000 äldre i Uppsalas, Södermanlands, Västmanlands, Värmlands och Örebros län. Vid en första anblick låter det varken speciellt anmärkningsvärt eller allvarligt.

Men samtidigt vet vi att ensamhet är en stor riskfaktor för sjukdom och förtidig död. Vänsterpartiets regionråd Neil Ormerod anser att Region Uppsala behöver ta fram en strategi för att bekämpa ensamhet.

– Det är slående att det är viktigt att ha bra sociala relationer med andra, menar Neil Ormerod. Empati och medkänsla är avgörande för vår hälsa – till och med viktigare än att sluta röka. Det har forskning visat tydligt.

När primärvården fångar upp ohälsa är en vanlig åtgärd att man kollar högt blodtryck, vilket kan medicinerar. Men att ha goda sociala relationer ger oftast större effekt på blodtrycket.

– Det är naturligtvis viktigt att behandla högt blodtryck, säger Neil. Men om man inte känner sig ensam, och har goda relationer har man ofta lägre blodtryck. Många som är lite ensamma vänder sig till primärvården för exempelvis ont i ryggen eller depression, fast problemen är sociala. Men tyvärr gör vårdmarknaden att vårdcentralerna ofta botar symptomen och får bra ersättning för det, istället för att fokusera på själva orsaken. Det är också ovanligt att läkare har tid att verkligen ta reda på patientens hela situation.

Under pandemin har de äldre uppmanats att hålla sig undan för att undvika smitta. Men det har inneburit att många blivit allt mer ensamma. Därför har Vänsterpartiet motionerat om att Region Uppsala ska utarbeta en strategi för att motarbeta ensamhet.

– Om man känner sig ensam kan man också få en känsla av att folk är mer kritiska och nedsättande än de faktiskt är, menar Neil Ormerod. Det leder till att man kan dra sig för sociala aktiviteter. Det både kan och bör vi från samhällets sida göra något åt.

I England har vårdens insikt om ensamhetens påverkan på hälsan länge varit stor, och de har tänkt i banor som än så länge är närmast okända i Sverige.

– Ett bra exempel är staden Frome där den man träffar hos primärvården kan skriva recept på sociala relationer, berättar Neil. Sedan matchar en linkworker, eller hälsolots, sociala aktiviteter som passar patienten.

Linkworker-reformen har inneburit att antalet akutbesök och akuta inläggningar minskade med 15 procent. Och för varje satsad pund fick Frome tillbaka hela sex pund i minskade sjukvårdskostnader!

Region Uppsala arbetar med kulturverksamhet som stöd till olika grupper. Neil Ormerod menar dock att det går att göra mycket mer, både i kommuner och i regionen:

– Genom kultur och aktivitet kan man träffa folk och öka gemenskapen och medkänslan i samhället, och ett samhälle med större empati och gemenskap är ett hälsosammare samhälle.

Problem med ensamhet kan drabba vem som helst i livet. När man hamnar i nya sammanhang, som vid flytt eller om man förlorar en partner.

– Det finns också ett klart samband mellan ensamhet och låg inkomst, säger Neil. Om man inte har råd är det lätt att undvika situationer som innebär utgifter, till exempel då man förväntas köpa presenter till barn eller barnbarn.

Text: Sverker Åslund

Inbjudan till klimatstudie-cirkel

Under hösten 2021 genomför Vänsterpartiet i Tierp en klimatstudiecirkel i samarbete med ABF. Vi läser "Pandemin som möjlighet". Intresserad? Anmäl dig till ann-kristin.hilli@vansterpartiet.se

Allt fler förstår att jordens resurser är ändliga, och att vi måste hushålla med dem för att mota klimatförändringarna och nå 1,5-gradersmålet enligt Parisavtalet. Allt fler ser också att vi bör behandla klimatet ungefär som en ekonomisk budget.

Kommuner och regioner runt hela Sverige har gått samman i en organisation kallad Klimatkommunerna. Vänsterpartiet i Tierp har motionerat om att kommunen ska bli medlem, och ska i höst motionera om att kommunen ska redovisa sin koldioxidbudget.

– Vi vill att Tierps kommun ska samarbeta med andra kommuner och regioner, utbyta erfarenheter och få tips på vad vi kan göra själva, säger Jan Wilger från Vänsterpartiet Tierp. Och med ett medlemskap i Klimatkommunerna förbinder vi oss att prioritera klimatet.

Tierps kommun har redan en koldioxidbudget. I den ingår inte bara kommunkoncernens egna utsläpp, utan också utsläpp från företag och privatpersoner inom kommunens geografiska gränser.

– Mer än hälften av de utsläpp varje Tierpsbo gör kommer från privattransporter, berättar Jan Wilger.

Den typen av information om olika kategorier av utsläpp, och hur utsläppen förändras, vill vi kunna se på hemsidan i en årlig redovisning. Då kan vi se vad vi själva kan göra, och vilka krav vi kan ställa på andra.

Men i en landsbygdskommun som Tierp är det många som inte kan välja bort bilen.

– Det är klart att vi måste vara lite mer förstående mot dem som måste ta bil till och från arbete. Men till exempel fler bussar och pendlarparkeringar är enkla åtgärder som vi i Vänsterpartiet arbetar för i kommun och region, och som skulle kunna göra skillnad redan idag.

En stor del av våra uppländska skogar har avverkat till hyggen. Det samtidigt som skogen har en avgörande roll för klimatställningen.

– Många skogsägare hävdar att biobränslen är klimatneutrala, berättar Jan Wilger. Men avverkningen

av skogen innebär ett stort utsläpp under lång tid, och det tar ofta mellan 60 och 100 år för skogen att växa upp igen. Då sker inte heller någon minskning av utsläppen till 2030 då utsläppen ska vara halverade, eller till 2045 då de ska vara nära noll.

Det finns redan kommuner och regioner runt landet som har gjort koldioxidbudgetar och tagit experter till hjälp. Umeå kommun, till exempel, hade inte resurser att skapa en egen, så de anlätade Uppsala universitet för att komma igång.

– Fastän Umeås koldioxidbudget inte är komplett ännu, får medborgarna redan nu allt mer information om vad som händer och vad de själva kan göra. Det stärker dem i deras egna klimatambitioner, menar Jan Wilger. Och det blir mycket lättare att vara en del av lösningen om man får se vad andra åstadkommit och vad man själv kan göra. Vi måste arbeta tillsammans.

Foto: Jan Wilger
Text: Sverker Åslund

“Vi behöver skogen mer än någonsin”

Text: Sverker Åslund

På 70-talet skapade avverkningen av de svenska skogarna ofta rubriker i media. Men tack vare ett folkligt miljöengagemang skrevs skogsvårdslagen om och kalhyggen blev närmast ett minne blott. Men när vi nu är mitt uppe i en global klimatkris pågår faktiskt avverkningen av den svenska skogen igen.

– Våra svenska skogar minskar årligen sedan åtminstone 2010, och Uppsala län är inget undantag,

säger Lisa Rosengren från Vänsterpartiet Tierp.

Men ett lysande undantag bland skogsägarna i Uppsala län är Tierps kommun, som bedriver ett hyggenfritt skogsbruk med växande vuxen skog som binder koldioxid.

– Här vårdas skogen för att bevara stora värden, menar Rosengren. Kommunen har också fokus på friluftsliv och biologisk mångfald.

Ambitionen är att ha en hög andel lövträd i kommunens skogar.

Vänsterpartiet i Tierp driver en klimatstudiecirkel, bland annat för att sedan kunna driva en ännu bättre klimatpolitik, och agera i skogsfrågor.

– Tierps kommun borde vara en förebild för skogsbolagen, anser Rosengren. De borde ta reda på om de kan ställa några krav på bolagen. Vi behöver skogen mer än någonsin.

Hallå där!

Daniel Suhonen, vänstersosse och chef för tankesmedjan Katalys.

Vad måste hända för att systemet med vinster i välfärden försvinner?

– Det är lätt att bli pessimistisk för det är och blir en lång och mödosam kamp. Visserligen har vi till vänster vunnit debatten och opinionen – en överväldigande majoritet vill inte ha en privat välfärdssektor.

– Problemet är de borgerliga politikerna. Det finns en majoritet i riksdagen för att ta bort de värsta avarterna men det schabblades bort av regeringen förra året.

Vad är din prognos för en förändring?

– Ta Engelska skolan som exempel, inte ens dom själva vet ju vem som är ägare. Den svenska marknadsskolan är världsunik. Vänstersidan måste driva den här frågan både nationellt och lokalt.

– Idag går det ju faktiskt att bli rik på politik. Att först besluta om utförsäljning och privatisering och sen börja arbeta hos eller med ägarbolagen.

Vänsterpartiets roll?

– Vänsterpartiet har en klar linje så fortsätt att ligga på. Fortsätt som nu tillsammans med oss i Katalys, med Reformisterna och andra opinionsbildare. Det är en lång kamp men vi får inte ge oss.

– Men, vi måste också se till att förbättra och utveckla välfärden. Att vi är emot vinster får inte betyda att vi är nöjda med hur det är inom de offentliga verksamheterna.

– Det handlar ju faktiskt om människors liv.

Vad ska vi göra nu?

– Jag tycker att det är dags att driva kravet på en folkomröstning om vinster i välfärden. Vi har opinionen med oss och allt att vinna.

Vad är ditt huvudargument mot vinster i välfärden?

– Huvudargumentet mot vinster i välfärden är att karaktären och innehållet förändras vid en privatisering. Ta sjukvården som exempel. Inom den offentliga vården fattas beslut utifrån medicinska bedömningar. I en privat sjukvård görs även andra överväganden – i alla fall finns det skäl att misstänka det.

Nio myter och sanningar om vinster i välfärden

Myt 1. Utan vinstdrivna företag försvinner valfriheten i välfärden

Sanning: I så fall skulle det inte finnas någon valfrihet i övriga Europa. Men det gör det, trots att många länder är mycket tuffare när det gäller eventuella vinstuttag ur välfärdssektorn.

Myt 2. Vinstregleringen drabbar främst småföretag

Sanning: Vinstregleringen kommer snarare att stärka seriösa företag – stora som små – som sätter verksamheten först. Idag riskerar de att konkurreras ut av stora vinstmaximerande bolag. Redan i dag står tre jättebolag för cirka 50 procent av den privata vårdmarknaden.

Myt 3. EU förbjuder vinststopp i välfärden

Sanning: Det finns inget i EU-rätten som garanterar privata bolag rätt att ta del av välfärdens skattepengar. Det finns inget annat land i EU som har så generösa regler för vinstuttag inom hela välfärden som Sverige har.

Myt 4. Riskkapitalisterna har slutat skattefuska

Sanning: Skatteverket har visat att åren 2012–2015 skatteplanerade fortfarande 19 av de stora välfärdskoncernerna och betalade ingen eller obetydligt med skatt.

Myt 5. Privata bolag har bättre villkor för anställda

Sanning: Inom skola och äldreomsorg är det generellt lägre löner, lägre personaltäthet, färre fast anställda och färre rätt utbildade, jämfört med i offentlig sektor.

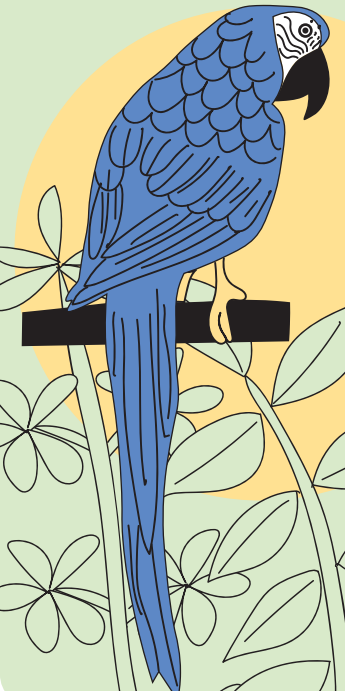
Myt 6. Välfärdsbolagen gör inga stora vinster

Sanning: Fel, det finns få branscher där man får tillbaka så mycket per egen satsad krona. Oftast 3-4 gånger mer än i andra branscher. Det mesta av kapitalet är helt enkelt våra skattepengar.

Myt 7. Privata bolag vill främst utveckla välfärden

Sanning: Om bolagen bara syftade till att utveckla verksamheten skulle vinsten återinvesteras i verksamheten. Att flera miljarder per år istället går till aktieutdelningar, uppköp av andra verksamheter och VD-löner visar att det är vinsten man är intresserad av.

Myt 8. Vinstdriven välfärd gynnar kvinnor

Sanning: Ägarna till de största bolagen, som gör stora vinster på vårdpersonalens arbete (oftast kvinnor), är nästan bara män. Men även löner, anställningsvillkor och andelen kvinnliga chefer är bättre och fler i offentlig välfärd än i privata bolag.

Myt 9. Vinstdrift leder till bättre kvalitet

Sanning: Vinstbolagen undviker att jämföra det som allra mest garanterar kvalitet – personalens villkor. Och när de mest kostsamma överläts på det offentliga, är svårt att få en rättvis jämförelse. Jakten på vinst påverkar hela välfärden och påverkar alla våra gemensamma verksamheter. Vinsten ställs hela tiden före de verkliga behoven.

